

KÕIGI MAADE TÖÖLISED ÜHINEGE

RÜNNAK

Matteotti

*on alaline meeldetuletus
tööliisklassile: kõik jõud
kokku võilluseks reakt-
siooni vastu!*

NOORSOTSIALISTLIK AJAKIRI

Vaevamägede mailt

Põline töömees
oli minu isa
Vaevamägede mail.
Põlat proleet
ning enese isand
vaevade läbi tast sai.

Kümnes töötavas sõrmes
oli tema külv ning lõikus —
aeg sellegi viis.
Ta otsis kaitset ja õigust,
kuid ikka oli nõrgem
ja muresid uputas viin.

Ta ründas ning orjas
nagu mees
kaelakandmise ajast —
tasuks halle juukseid vaid korjas
ja sügavat vaikimist keel
alati vajas.
Õnn nelju temast mööda ajas.

Andis oma koreda käe
hüüle ja kurjale
ning ühe hooga
ehu raske kandami
tõstis turjale.

Ja ennäe —
vajus noorelt juba looka
kaelast kannani.

Nüüd pole vajuda palju enam viimase rannani.
Täna, kui ta tuleb
otsimast tööd,
kaebab, et mure
viib unegi ööl.
Ja kõikudes vanadusest,
istub tooliga nurka,
mõtleb ja mõtleb vaikselt ning nukralt —
otseku kallimast saladusest
pikki töötuid tunde
ta unistaks.

Otsejoon

Töölisklassi igapäevane võitlus ei arene meie päevil kaugeltki tagasihoidliku majandusliku reformismi raames, ei käi võitlus pisut parema palga, pisut lühema tööpäeva, pisut kergemate töötingimuste pärast. Ka seda, kuid see majanduslik reformism on surutud praeguse kapitalistliku katastroofi tõttu tausta. See võitlus ei arene ka poliitiliste vabaduste viikeseks avardamiseks, ei tööliste mõju pikaliseks teostamiseks kapitalismi riigiparaadile. Jällegi see püüe ei tarvitseks jääda kõrvale töölisklassi enese pärast. Valitsev klass ei viivita oma püüetes lüüa tagasi töölisklass ta senistelt saavutistelt, valitsev klass ähvardab kaotada need sotsiaalkindlustused, mis pika võitluse viljana on saavutatud, ähvardab hävitada poliitilise demokraatia kõigi vabadustega, mis pikkade aegade kestes on olnud töölisklassi lähe- maiks võitluseülesandeks.

Sel kapitalismi hullumeelse päale- tungi hetkel puudub võimalus orga- niseerida võitlust tunduvate pisisaavutuste, töölisklassi väikeste kuid täht- sate saavutiste kindlustamiseks.

Sel hetkel töölisklass kogu oma rahvusvahelises ulatuses tunneb: suur kaotus või suur võit, tagasi või edasi, kuid võimatu on jääda sennistele positsioonidele. Pinevuses küsitakse:

*Mul on tunne,
et see nahkund pale
ja habetund lõug
sõnatult tunnistab:
kogu töömehe elu on vilets ja vale,
kui jahtub heitluse hoog ning laguneb jõud.*

*Ent nüüdki kevadpäike sulatab
tema tarduva vere veel valla
ja esimesel mail
jalg alati ulatub
tööväe lippude alla,
kus sammub uus noorus Vaevamägede mailt.*

mis teha? kuidas võidelda? ajutine kaotus või ettevalmistus võidule?

Kuid neil aegadel tekib ka seisun- di väärhindamisi. Reaktsiooni mää- ratused tekitavad üldkohutava ülema- ilmse võidukindla reaktsiooni mulje. See mulje, saadud pääliskaudselt vaatlemiselt, võib tuua enesetappe- meeoleolu, võib sulgeda tõusva klassi, töölisklassi, rõõmsa edasitungi.

Ja, kui hinnata Eesti kodanluse järgi: üks siin reaktsiooni ühisfront näi poliitiliselt küllalt ühtlasena, hoolimata väikestest vastuoludest ühe ja teise kapitalistliku grupi, eksport- tööstuse ja importkaubanduse, linna väikekodanluse ja maa jõukate põl- lipidajate vahel. Ja kas ei teki tun- ne, nagu töölisklassi poliitiline esin- dus siin on väljapääsmatus seisun- dis, nagu ainult kokkulepet sobitades ühe või teise kapitalistliku grupiga, salates maha töölisklassi erinõudeid, võiks säilitada halba korda veel hal- vema võimaluse vastu.

Aga meie sotsialistliku liikumise aktiveerumine altpoolt, meie liiku- mise proletariseerumine, noorene- mine ja intensiivne teadvustumine ühtlasi — on see jäänd varjule meie silmade eest? Meie sotsialistlikud ja sotsialismisõbralikud hulgad just nüüd, meelegeite hetkel, janunevad tegude järele, on tilpind „elutargast“

Liig suured tulud ummistavad kapitalismi

„Kapitalistlik majandussüsteem on kitsikuses: kui ei teki tulusid, siis ei ole ka produktiooni liigkasu; kui jälle tulusid tekib, ja need juhitakse — mida väga tihti juhtub — tagasi oma produktiooni, siis see toob ebakorrapärasusi neist tulevate kahjudega“.

Ülaloleva märkuse on teinud *Emil Lederer*, uurides tehnilisest arengust tulnud tööpuudust. Ta riivab siin ainult üht poolt suuremast, viimaste aegade kapitalistliku arengu tekitatud kuhjumiste olemust. See küsimuste seeria käsitleb produktiivtoimingust tuleva kasu jagunemist kapitalistlikus majanduses. Kasude jagamise ja samuti nende tarvitamise viis seletab üsna palju praegust kriisi.

Pärast maailmasõda produktiooni hulk kasvas juhtivail tööstusmail ja üldse kõikjal erilise kiirusega nii tööstuses kui põllumajanduseski. See

kiire tõus põhjustas ratsionaliseerimisest, nõnda siis tehnilisest arengust ja inimliku tööjõu intensiivsuse suurendamisest. Produktiooni kasvuga kasvas muidugi ka produktioonist saadud üldtulu.

Ses suhtes ei juhtunud midagi erinevat eelnevast arengust. Kuid oli tähelepandavaid muutusi tulude jagamisel.

Töölise reaalpalk oli 1914. aasta lõpul koos produktiooni kasvuga tõusnud enam kui kahekordseks sellest, mis see oli sada aastat tagasi. Kuid sellesuunaline areng ei jatkunud enam selle järele ega pärast maailmasõdagi.

Kuid Ameerika areng juba sellelgi ajal ei olnud täiesti sarnane. 1899-st kuni 1927. aastani ühendriikide tööstuse püälade produktiooni hulk oli kasvand keskmiselt 76%, kuna tööstustöölise reaalpalk samal ajal oli tõusnud ainult 36,2%. Töölise reaal-

ja „mõistlikust“ kombinatsioonipoliitikast.

Tahetakse meid hirmutada, meenutatakse: Saksamaa. Kuid just Saksa ränk reaktsioon sunnib Saksa sotsialistliku liikumise aktiivsusele, loob ikka enam ja enam eeldusi *töölisklassi ühisfrondiks*. Ei kusagil mujal kui Saksamaal vabane praegu proletarised hulgal passiivsusest ja „riiklikust vastutustundest“, mida neisse on püütud kasvatada aastate kestes. Juhtide ümberorienteerumine, tööliikumise aktiveerumine, aktiivne klassipoliitika! Pääletung reaktsioonile kõigi vahenditega!

Šveitsi tööliklass peab ägedat võitlust riigi ja selle toetatud fašismipärase liikumisega. Austrias tööliklass lööb uhkelt murka fašistide kirju karja. Belgias ja Prantsusmaal sotsialistid kindlustuvad sellelgi aastal nii organisatsioonilises töös kui valimisvõitluses. Rootsi ja Taani sotsialistid suudavad isegi valitsuses teostada sotsialistlikku poliitikat. Kuhu meie ei vaatakski: kriis ei ole

lammutand tööliikumist vaid on andnud sellele uutki hoogu.

Fašistlik rõngas läheb mõlki. Reaktsioon ei ole kõikvõimas.

Ikka enam ja enam kasvab uhke teadvus: ei tarvitse jääda ootama uut kapitalismi õitsengut, mis ei tarvitsegi tulla, vaid *kapitalismi kriisist tekib sotsialismi esimene aste*, määratu kapitalistlik katastroof loob sotsialistliku revolutsiooni eeldused.

Saab siis olla meil tõsisemat ülesannet praegu kui tööliklassi jõudude koondamine, teadvustamine, aktiveerimine ja distiplineerimine! Kas on võimalik teotahtelise proletarise noorsõlve heroilisemat ühiskonnarakendust, kui *igapäevasangarlikkus*, organisatsiooniline pisitöö, visa haa-kaevamine kapitalistlikule korrale.

Sest proletarsete jõudude organiseerimine on suurimaid ülesandeid just meie päevil. Mitte enam selleks, et teostada kodanlisi ideale, ei, juba sotsialistlike ideaalide kindlaks teostamiseks.

Meie sihi poole viib otsejooni!

tulude kasv oli siis pikalisem kui produktsiooni kasv samal ajal.

Kuid hiljem see areng muutus veelgi saatuslikumaks. Aa. 1923—1927 tööliste ega ametnike palgad üldse ei tõusnud, kuna produktsioon tõusis eriti võimsalt. Palkade osa selle väärtuse lisast, mille ettevõtte sai produktsiooni suurenemisest, vähenes sel ajavahemikul. Järgnevaist arvudest selgub, mis osa palgad moodustasid eri aastail tulude kogu suurenemisest:

Aasta	palgade % lisaväärtusest
1899	49,5
1909	51,2
1919	53,6
1921	58,7
1923	54,2
1925	51,8
1927	51,0

Nende numbrite lisaks tuleb öelda ajavahemiku 1923—1927 kohta, et kuna palgade kogusumma püsis muutmatuna, see lisaväärtus tõusis 2 miljardi dollari võrra ehk 7%, ja tööstuse teenistuses olevate isikute arv vähenes, hoolimata produktsiooni kasvust, 419.000 inimese võrra.

Eriti tähelepanuväärne on palgasuhte areng autotööstuses, mille arengut ja laienemist *Otto Bauer* peab maailmakriisi põhjustand ratsionaliseerimise kujukamaks näiteks. Ameerika ametlike uurimuste järgi, märkides 1914. a. vastavad numbrid 100-ga, saame järgnevad arvud aastal 1925:

produktsiooni hulk mehe ja tunni kohta	310
rahapalk mehe ja tunni kohta	160
reaalpalk mehe ja tunni kohta	94

Nõnda, kui produktsioon on kasvand mehe töötunni kohta 210% võrra, rahapalk on tõusnud ainult 60% võrra; tõeline reaalpalk jälelegi, kui arvestatakse, mida kõrgema palgaga tegelikult võib osta, on vähenend 6% võrra!

Selliste numbrite valguses kaob muinasjutt Ameerika kõrgeist palgakadest. On õige, et sääl makseti töusuaegadel kõrgeid üksikpalku. Kuid neist saab osa ainult väike töölisrühm. Töölisklassi saadud üldpalk sellevastu püsis arvuliselt samana

produktsiooni kasvades; tõeliselt see koguni langes, nagu teatakse juhtund mõnel tähtsal alal.

Kodanliseltki poolelt on tunnustatud, et palgatööliste ja üldse oma palgast elavad isikud moodustavad tarvitajate tähtsaima osa. Selle rahvastikuosa osasaamine tuludest on vähenend kriisile eelnevail töusuaastail. Nii ei ole juhtund ainult Ühendriikides. Rootsis tööliste osa isiku kohta tööstuse puhastulust on langend 1913. aastast 1929. aastani 13%. Saksamaal tööliste osa tööstuse üldtulust on langend 1929. aastaks võrreldes maailmasõja algusega 80% pääle. Samasugune areng, nagu on toimund Ühendriikides, on Rahvusvahelise Tööbüroo andmete järgi toimund ka mujal, nõnda Kaanadas ja Austraalias.

Kapitalistlike ettevõtjate *kasu* kujunes siis kõnesoleval ajal suuremaks. Kas kapitalistid tarvitasiid selle lisatulu? Ei. Nad asetasid suurema osa sellest uuesti produktsiooni, kuna see näis toovat rohkesti kasu. Tööstus laienes kiiresti. Ehitati uusi vabrikuid ja uuendati vanu, korraldati igakülgselt ratsionaliseerimist. Sel viisil muutund tulude jagamine tõi kaasa produktsioonivõime kiire töusu.

Ühendriikides on 1329 saapavabrikut. Neis on 202.191 töölisi, kellest osa saab tööd lühendatud tööajaga. Kui 200 neist vabrikuist töötaks täie koormatusega, siis 1.129 ülejäänd vabrikut võiks sulgeda, ja nõuded oleksid rahuldatud. Edasi: töusuaastal 1929. oli tarve ainult 37,5%-le riidetööstuse produktsioonist ja 35,8% phtsendile ketramistööstusest. Terasetööstuse produktsioonivõime oli 62 miljonit tonni, kuid produtseeriti ainult 56 milj. tonni. Inglismaa juhtivad tööstusalad tarvitasevad kasutada ainult 60—70% oma produktsioonivõimest.

Kui mõelda, et ettevõtja maksab üldkulud ka tarvitamata seisvate produktsioonivahendite eest, mõistetakse, millisesse meelatusse on viind tulude väärjagamine siingi.

Võib siis veenduda, et teiselt poolt tähtsate tarvitajateringide tulud juuba enne kriisi olid suhteliselt vähenend, kuna suuremad tulud läksid

Sotsialism noorte tähisena

Praegune ülemaailmne kapitalistlik kriis on taband kõige rängemalt noori — ja eriti töölisnoori. Töölisnoor tunneb endal kõige valusamini teda ümbritsevat viletsust; tema tabub selgemini kui keegi teine praeguse ühiskonna halva korralduse halbusi ja puudusi. Töölisnooril lastuvad rängalt tänapäeva kapitalistliku majanduskriisi raskused. Tema kannatused on suuremad veel kui vanadel.

Üldine tööpuudus, mis annab end tunda kõikjal, on levind laialt ja leidnud pinna eriti noorsoos.

Noor hellitab lootusi tuleva elu rajamiseks ilusamaid kui varem. Ja ta elab neis illusioones mõne kuu, kui juba märkab nende kild-killulist, ja edasi juba suurt purunemist, mis ennustab vaid järgnevaid töövõimaluste otsingute lõputuid ränku, ja kaugelki mitte kauneid päevi.

Töövõimaluste puudumisel ta on sunnitud jääma ka perekonda — isama niigi raskete murede suurendajaks. Ja mis võib olla valusam, kui teadmine, et sa oled teiste abile loot-

ja, et sul omal ei avane mingeid väljavaateid olukorra kergendamiseks?

Noore inimese elu on äärmiselt piiratud. Ta ei saa iseseisvaks kodunt, kuna ta ei saa tööd.

Töölisnoorele ei saa olla mõeldavgi olla omaette inimene ilma elatisvõimalusita, ilma palgatööta. Sellest järgneb, et noor peab lükkama oma „täisealiseks“ saamise edasi pahasti palju kaugemale, kui see talle meeldib. Ei saa üldse tulla kõnesse „enesemääramine“ sellises olukorras. Ta jääb üksi teiste üksiolijate hulgas.

Sellise pinge arenedes ja kasvades tekib küsimus: kes on selles süüdi? Kes on siis selles süüdi? — küsime, kust otsida selle põhjusi?

Kahtlemata on selge, et peame oma võitluste terava otsa pöörama praegu maksva kapitalistliku valitsemisüsteemi vastu. Väidetakse sageli, et viga peituvat kannatajas eneses. Kuid see on samuti neid tühiseid fraase kodanlusele, nagu tal on neid teisigi tööliklassile pori heitmiseks.

Töötavate noorte majandusliku elukorralduse pihtideks on *praegune*

ettevõtjaile, kes juhtisid oma suurend sissetulekud uuesti produktiooni. Tarvitus vähenes nõnda tegelikult, samal ajal kui produktioonivõime tõusis kapitalismi *akumulatsioon* tõttu.

Nii tekkind suhe suundus paratamatult raskesse vastuollu nõudmise ja pakkumise vahel. Moodustus praeguse kriisi pind. Kapitalistid tarvitasid osa suurend tuludest — mis olid tekkind töötava klassi tarvitustõu piiramisest — börsispekulatsioonideks, mis lõpuks tõi kuulsa New-Yorgi börsikatastroofi, kus olid katsumas õne kõigi maade kapitalistid. Kuna see katastroof oli praeguse kriisi alguseks, siis võib pidada seda tulude ebaõiget jagamist ka üheks praeguse kriisi põhjuseks.

Nagu võiski arvata, kapitalistliku majanduselu juhtimine ei suutnud hoida tasakaalu. Tekkis majanduskriis, mille taolist maailmas vaevalt

on nähtud. Ja kriisi ajal käsiteldud väär-suhteid on veelgi suurendatud. Monopolikapitalistide koostöö peab tähtsate saaduste hinnad endiselt võrdlemisi kõrgel tasemel, teiselt poolt ostujõud on piiratud ennenägematult. Tööpalgad on alandatud kõigil mail, mille lisaks põllumajanduslike ringide ostujõud põllumajanduste hinna languse tõttu on vähenend. Kapitalistlik kriis on viind turgude vähenemisele. Endisid kriisides tasakaal saabus hindade langusega. Nüüd kapitalistlikul süsteemil oma trustide ja kartellidega ei ole enesearestimise jõudu.

Peab astuma otsustavasse toimingu. Millisesse?

Sotsialistlik tööliklass ütleb: trustide ja kartellide vastu ühined tööliklass peab võtma *ühiskonna* oma korraldamisele ja majanduselu peab hakatama juhtima plaanikindlalt, pidades silmas *ühiskonna tervikut*.

kapitalistlik kriis, kuid ka kapitalism äldse. See on, mis hoiab noori määratus kauguses iseseisvustumisest.

Iseseisvustamiseks, enesemääramiseks on vajaline majanduslik kindlustumine, töövõimaluste leidmine — *töövõimaluste loomine.*

Kõige selle tulemuseks on vastuolud noorte hinges kõige olemasoleva vastu. Ebateadlikel noortel see ei ole aga suunatud küll selle *otsekoheste põhjuste vastu*, vaid avaldub esmajoones noorele inimesele lähemal seisjate vastu. See on rebellioon, alateadvuslik, ebamäärane, ilma kindla alusega *mäss perekonna vastu*, kuid ka kogu korra vastu.

Töötaolust närveeritud noor, kes on alalises kokkupuutes oma lähimate kaaskannatajatega — teiste perekonnaliikmetega, satub pea alati just neile teravnurkadele, mis ainult valu ja pahandusi tekitab. Ei teki pahandusi ja arusaamatusi mitte ainult selle otsekohesest põhjustest — tööpuudusest, vaid sekka kistakse juba — kuid siiski alati samast kurvast lähtepunktist — muidki asjaolusid. Olgugi, et proletaarne perekond ise on raskustes ja kapitalismi rõhutud, ühiskondlikes elunähetes ebateadlik noor leiab oma arengu takistuse perekonnas, kus ta on *sunnitud kaasas olema*, kuna tal puuduvad võimalused iseseisvustumiseks.

Mässule perekonna vastu seltsib tihtigi mäss olemasoleva moraali vastu — ka proletariaadile ja noorpõlvele enesele vajalise moraali vastu.

Kodanlus pakub töölisnoorile tänavalehte kõditava ja alaväärtusliku lugemisega — ka neile proletaarsetele noorile, kel pisutki on algmeid mingist suuremast, tähtsamast, väärtuslikumast. Ta pakub talle kinofilme „suurilma“ ööelust, pakub rumbataivate poiste ja tüdrukute laagerdavaid eeskujusid. Ja töölisnoor allub eeskujudele alateadvuslikult, sihitult — kaotab teadliku sideme tööliklassiga, oma vere- ja klassisugulasiga ning muutub isegi vaenulikuks talle.

See on mäss ilma sihtideta ja enesekulutamine ilma otstarbeta.

Noorpõlv on sattunud ummikusse, millest ta sihitult otsib pääsu välja.

Noorus ei saa elada tegevusetana ja see on ka päämiseks põhjuseks kodanlise alaväärtusliku lõbukultuuri nakatavusele — eriti proletaarsetele noorpõlvele, kuna ta ei saa *rakendada kuhugi oma energiat.*

Seda ummikut noortes ja vajadust mingi suurema toimingu järele *kodanlus kasutab omal viisil.*

Fašistlik liikumine, mis on kodanluse rajatud ja kapitali toetatud, haarab endasse suurel arvul noori, keda ta — olles löödud ebateadlikkusega ja selles ka vägivaldselt hoitud — püüab rakendada igasuguste võimaluste ja vahenditega tegevust, mis hoiab eemal ja ei anna võimalustki tutvuda lähemalt põhjustega miks on ühiskondlikke rühmitisi mitu ja miks „jookseb siingi kahte harru elu — kahte laagrit, kahte klassi: ühel härrasid näete, teisel pööblit, massi“. Ja siiski kogu see tegevus on nii osavasti maskeeritud ja juhitud otse selle vastu, mida seda sõgesiku mängu kaasategev noor ise tunnetab, millele ta ise õiglaselt tunneb poolehoidu. Neis kapitalistliku jõugu finantseeritud organisatsioonides on suuremaid ainelisi võimalusi anda noorele inimesele tegevust, mis kõidab sel pilgul, ja ei võimaldagi aega vaadata, mis sünnib ta ümbruses.

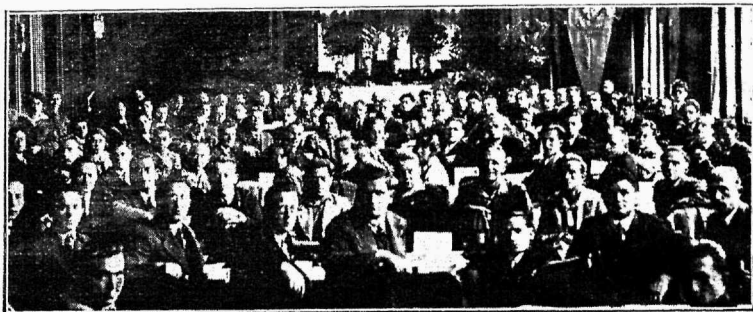
„Jaa, raha neil — kuid lootus meil!“

Tööliklassi lootus enda vabastamiseks suureneb seda enam, kui väri-sevad nende käed lugedes raha, kui tühjenevad kapitalistlikud finants-*asutised.*

See ummik, millest praegu otsib väljapääsu kogu inimkond — kapitalistliku majanduse ummik — lasub rängemini proletaarsetele noorpõlvel. Proletaarne noorpõlv on kõige enam kannatav osa ses keerulises umbkottis, kuhu inimkond on viidud, kuna majanduslikud raskused suruvad teda kõige enam.

Proletaarsete noorpõlve *elukogemused* ei või kergesti ummiku põhjuste leidmiseni ja sellega nende *teadliku* kõrvaldamiseni. Sellega käivad kaasas juba palju suureulatuslikumad seigad.

Praegune kapitalistlik epohh sünnib kõiki otsisklemisile avaramate

Sotsialistliku Noorsoo-Internatsionaali 4. kongress

Meie Internatsionaali seekordne kongress peeti Prahast 10—12. okt. Esindatud oli 20 liitu 77 hääleõigusliku ja 27 sõnaõigusliku liikmega. Eesti Noorsootsialistlikku Liitu esindas sm. *Oskar Pärn*.

Kongressi pidulikkust rõhutas avamine: Internatsionaal on püsinud 25 aastat. Internatsionaali senine esimees *Karl Heinz* andis ülevaate senisest suurest tööst, sekretär *Erich Ollenhauer* näitas arvudega organisatsioonilist arengut. Viimast kongressist päle (1929) Internatsionaal on kasvand 50.000 liikme võrra ja koondab endasse 270.000 liiget.

Huvi keskendajaks oli Sotsialistliku Töölis-Internatsionaali sekretäri *Friedrich Adler*'i kõne: Töölisnoorpõlv ja demokraatia. See on põlev probleem, mille ümber keerleb praegu ägedamaid vaidlusi kui kunagi. Otse põletavaid küsimusi tekitab võitlus demokraatia eest Saksamaal. Saksasündmused näitavad erilise selgusega

proletariaadi ühtluse vajadust. Meil on ülesanne näidata töölistele, et demokraatia tee on vaevarikas ja raske tee, kuid see on parim tee ja nõuab kõige vähem ohvreid. Meie, sotsialistid, usume, et massid isä juhivad ennast ja määravad oma saatust. Usume oma idee võidukusse.

Belgia sotsialistlik senaator *Louis de Brouckère* ja Hollandi töölisnoorsooliidu esimees *Koos Vorrink* käitsesid rahuküsimust, viimane eriti töölisnoorpõlve seisukohast. Viini seltsimees *Kimml* puudutas majanduskriisi ja töölisnoorpõlve.

Otsustati pidada 1934. aastal Hamburgis rahvusvahelised sotsialistlikud noortepidustused. Internatsionaali Bürosse valiti *Koos Vorrink* (Hollandi) esimehena, *Adolf Wallentheim* (Rootsi) ja *Valère Aubry* (Belgia) abiesimeestena, *Erich Ollenhauer* (Saksa) sekretärina, *Felix Kanitz* (Austria) ja *Vaclav Kasal* (Tšehhoslovakkia) liikmetena.

võimaluste järgi. Avaramaid elamistingimusi on loota vaid sotsialistlikult ühiskonnalt. Kuid see vajab eelkõige uusi inimesi, uusi vaime, uuel mõtlemaid päid. Ent uued inimesed ei ole mõeldavad iseendast tulevaina, vaid siin ütleb kasvatus oma sõna. Noorpõlv ei saa aga ennast *vabalt* ümberkasvatada, ta on piiratud majanduslike võimalusiga.

Kuid proletaarne noorpõlv võib oma klassihuvide piires end ümberkasvatada, rakendades ühtlasi vaba energia töölisklassi võitlusvõime suurendamiseks ja enese kui töölisklassi

osa vabastamiseks, teiste omasuguste abil.

Töölisliikumise üldsüsteemis praegune aeg nõuab töölisklassi kiirelt valmimist ühiskonna korraldamiseks, sellega ka noorpõlve kasvatomist neile ülesandeile. On vaja töölisklassi kiirelt organiseerumist, et kapitalism ei saaks panna ennast maksma fašistlikuna diktatuurina.

Töölisklassi pälekasvav osa peab valmima ka psühholoogiliselt sotsialismile. Sest sotsialism on juba meie, juba *praeguse noorpõlve reaalne ülesanne*.

Ringvaade

Uus valitsus Eestis

moodustati pärast K. Einbundi valitsuse lahkumist (vaata: Ringvaade — „Rünnak“ nr. 7). K. Pätsu juhatusel (1. nov. 1932), pärast pikaajalisi kauplemisi, kui mitmed kandidaadid olid käind „õnne katsumas“. K. Pätsu valitsus, kes nimetab ennast „rahvuslikuks töövõtmiseks“, ei esinend traditsiooni kohaselt deklaratsiooniga, milles oleks määrateldud valitsuse tegevuse põhijooned, vaid esitas Riigikogule vastuvõtmiseks volituste saamiseks valitsusele pika ja kõlava nimega sääduse („Riigi eelarve tasakaalustamise, eramajanduse korraldamise ning tööpuuduse vastu võitlemise säädus“).

Kuigi kahe sotsialistliku ministri istumine valitsuse laua taga peaks garanteerima volitustega valitsuse poliitika demokraatlikku suunda, juba üksi volitustesääduste maksmapanekuga on piiratud Riigikogu algelisemad õigused (valitsus võib muuta eelarvet!), ja selle asemel, et kriisi katsuda pehmenendada, on suunatud üldise palkadekärpimise eeltoodele riigiteenijate reaaltasu vähendamisega; on tehtud järeleandmine „kõva käega valitsuse“ nõudele, on loodud demokraatliku korra vastane *pretседent* valitsemises ka edaspidiseks ja kuna see on toimund sotsialistliku rühma suure enamiku¹⁾ nõusolekul ja kaasabil, ei saa sotsialistid vastutada sääduse täitmise eest edespäi, kui sotsialiste enam ei lasta valitsusse.

Saksamaa praktika näitab küllalt reljeefselt, kuidas sotsialistide „salitud“ Brüningi vähemusvalitsus dekreedide abil valitsemisega, selle asemel et hävitada fašismi hädaoht, pani aluse diktatuuri süstemale, millele põhjenedes järgmine — von Papani valitsus kaotas kõik demokraatlikud-parlamentlikud tradit-

sioonid tugenedes ainult presidendi võimule, hakkas teostama suurkodanulase ja preisjunkerute ühendatud diktatuuri.

On kindel, et sotsialistlikud ministrid kodanliku riigi valitsusest osa võttes, nii mõndagi teevad paremini, kui seda teinuksid kodanlikud ministrid (hädaabitööd jne.). Kuid sotsialistid valitsuses olles on sunnitud kandma vastutust kogu *kodanliku poliitika* eest (töenäoliselt tulev palkade kärpimine, hindade „reguleerimine“, mis tähendab elukalliduse tõusu jne.). Seega sotsialistid, kes peavad valitsuses olles teostama *kodanlikku* poliitikat, ei saa teostada ega propageerida kriisi lahendamise sotsialistlikke abinõusid.²⁾ Sotsialistide valitsuses olek, hoolimata pisisaavutisist, mida suudetaks välja kaubelda, vähendab hulkade usaldust sotsialistliku poliitika ja partei vastu ja raskendab tööliklassi aktiveerimist ja organiseerimist võitluseks sotsialismi eest, aitab isegi hulkade revolutsioonilist rahulematust praeguse korra vastu rakendada reaktsiooni teenistusse, kes kõlavate ja isegi revolutsiooniliste loosungite all kogub jõudusid, samade hulkade petmiseks — kapitalistliku korra elupäevade pikendamiseks.

Saksa Riigipäeva valimised

6. novembril (mis olid viiendad valimised üldse käesoleval aastal — vaata Ringvaated eelmis numbris) ei toond erilist muutust parteide jõudude vahekorda.³⁾ Küll aga oli osavõtt valimistest seekord väiksem kui 31. juuli valimistel (1,5 miljonit hääletajat vähem), kõlavad pettelosungid ei oma enam endist külgetõmbejõudu. Üldse kaotasid rahvussotsialistid umbes 2 miljonit häält — seega on nad oma kulminatsioonist astund üle languse aegjärku. Nende kaotus *tööstusorganisatsioon*

¹⁾ Volituste sääduse hääletamisel Riigikogus deklareerisid, et ei hääleta sääduse poolt, neli seltsimeest, viies jättis samuti hääle andmata.

²⁾ Vaata „Rahva Sõna“ nr. 234.

³⁾ Üksikasjalist valimistulemuste arvulist ülevaadet vaata „Rahva Sõna“ nr. 254.

nes oli palju suurem, kuid seekord veel nad olid suutnud oma hüüdsõnadega võita hädasolevate talupidajate hääl juurde. Sotsialistide häälte kahanemine (umbes 700.000) läks kommunistidele. Kuigi sotsialistid viimasel ajal Papani valitsuse vastu võideldes „*Raudse frondi*“ märgi all arendasid tugevat välisparlamentaarset aktsiooni, ei olnud see veel siiski küllalt tugev, et hulki panna unustama varem tehtud eksisamme, mille tõttu sotsialistide kaotus võinuks olla palju suurem. On tõenäoline, et sotsialistid jätkates oma aktiivset päiletungi, organiseerides hulki välisparlamentaarseteks aktsioonideks, varssi võidavad jälle töölisklassi usalduse ja liidavad endaga ka mässavaid keskkhiite, kes hakkavad aru saama Hitleri lubaduste tõelikust näost.

Uue Riigipäeva kokkuastumisega pidi lahkuma ka Papani valitsus, kes 6 kuud on valitsend ilma parlamendi usalduseta (saates 31. juulil valitud Riigipäeva laiali). Seekord natsid, nähes enda täieliku hävinemise liginemist, püüdsid kõige jõuga valitsusse pääseda, isegi kokkuleppel teiste erakondadega, kuid suurtööstusekapitalile, kelle esindajad (Saksa rahvuslased — Hugenberg'i partei) valimistel umbes 800.000 häält juurde võitsid (natside arvel) oli natside „Töölispartei“ demagoogiat ja poliitilisi roimi vaja ainult selleks, et kõigutada rahva usaldust demokraatiasse ja parlamenti. Nüüd, kui see saavutatud, pole Hitleri „rahvalikumist“ suurkapitalile enam vaja, kes oma mahhinatsioonide püüab ajada vaikselt — telgi taga. Nii ei jäänudki Hitler valitsusvõimu juurde, vaid uueks kantsleriks (pääministriks) sai kindral Schleicher, kes juuba ammugi telgitagustes „niiditõmbamistes“ on mängind tähtsat osa. Kuna Schleicher jääb ka sõjaministriks, näib uus valitsus tugenevat tähtsal määral sõjaväele.

Sõjaväe tähtsus Saksamaal näib lähemal ajal kasvavat, kuna kokkuleppel Saksa ja Prantsuse kapitalistide vahel (esmajoones raua ja mäetööstuses) on teostumas Euroopa kapitalistlike maade (Saksa—Prantsuse—Inglise) vaheline ühisfront

ühelt poolt Ameerika vastu sõjavõlgade ja turu küsimuses ja teiselt poolt tõenäoliselt ka Nõukogude-Vene vastu, kelle majanduslik ülesehitus lähemal aastail võib muutuda hädaohtlikuks kriisis vaevlevate kapitalistlike riikide majanduselule. Selle kokkuleppe tulemusena Lausanne'i konverentsil kustutati maailmasõja kaotajate riikide (päämiselt Saksamaa) „hääkstemismaksud“, ja Prantsuse uue „desarmeerimis“ kava järgi tahetakse anda Saksamaale üheõiguslus ka relvastumiseks.

Kuigi sotsialistid kõigil mail on nõudnud Saksamaa üheõiguslust, ometi käesolev kava ei vasta kuidagi sotsialistide nõudeile: teiste riikide relvastuse vähendamine Saksamaa tasemele, (mis talle lubatud rahulepingu põhjal) ja sellest tasemelt ühtlaselt alla täielikule sõjavõlgade kaotamisele. Käesolev kava aga eeldab Saksamaa relvastuse suurendamist, seega kapitalistlike riikide „väevähendamise“ konverentside tulemusena seisame uute vägede suurendamise ja seega ka uue suurema sõjahädaohtu ees.

Presidendi valimised Ameerika Ühendriikides 4)

toimusid 8. novembril. Võitis Demokraatliku Partei kandidaat *Roosevelt* senise presidendi, Vabariiklaste Partei kandidaadi *Hooveri* vastu. Kuna sotsialistlik töölisiikumine Ameerikas eriliste olude tõttu on võrdlemisi nõrk, sotsialistide kandidaat ei saand tähelepanavat osa häältest.

Kodanlike parteide nimetused muidugi ei tähenda, et üks neist oleks „demokraatlikum“ või teine „vabariiklikum“, mõlemaid juhivad eri rahanduslikud grupid, millise grupi kandidaat võidab, sellele grupile on järgneva valimisperiodi kestel kindlustatud suurem võimalus töölisklassi kurnamiseks ja kasude lõikamiseks riigi kulul.

4) Presidendi valimiste ja üldse Ameerika poliitiliste võitluste telgitaguseid paljastab huvitavalt *Upton Sinclairi* romaan *Öli*, ilmud eesti keeles.

Ka Ameerikas rõhub majanduskriis, isegi teravamalt paiguti, kui Euroopas (puudub kindlustus tööpuuduse vastu j. m. töökaitseäädused, mis teostatud suuremas osas Euroopa riikides). Eriti Ameerikas on ladudes määratud tagavarad nii tooraineid kui ka valmiskaupu. Selle põhjal Ameerika majandusjuhid tulid mõtlele, et on ringkäigus liiga vähe raha kaupade muretsemiseks. Ringvoolus oleva rahahulga suurendamisega lootsid majandusjuhid majandusellu tuua „elavust“, ja kui mitte kriisi lahenemist, siis vähemalt pehmenemist ajani, mil toimuvad valimised, et valimisagitatsioonis hulkadele tõendada, nagu president Hooveri juhitud majanduspoliitika on viind kriisi lahenemisele. Selleks ülesandeks mobiliseeriti kõik pankades olevad rahatagavarad odavprotseendilisteks laenudeks. Kuid selle laenu poliitikaga ei tõstetud ometi kuidagi laiade töötavate hulkade ostujõudu, ei suudetud seega ka vähendada kaupade tagavarasid ladudes. Hooveri krediitpoliitika tulemus oli ainult hulga pankade krahhid. See mängis oma otsustava osa ka valimistel.

„Demokraatide“ valimisparooliks oli „mõistlik“ majanduspoliitika. Selles „mõistlikkuses“ tähtsat osa etendas ka alkoholi valmistamise ja müümise keelusaaduse kaotamise nõue, viina- ja õllefabrikute ning joogikohtade ehitamisega võidavat anda hulgale töötule tegevust, mis pidavat vähendada tööpuudust, tõstma üldist tarvitamiskvantomit ja seega viivat kriisi lahenemisele.

Nii leiame siin tulunduskriisi lahendamisel kapitalistide tarkuse tipu — viinajoomise organiseerimises!!!

Kogu ajakirjandus ja muud agitatsioonivahendid Ameerikas on kodanlike parteide käsutada, ja kuna Hooveri aktsioonid kriisi lahendamiseks olid tegelikult vastupidist toond jäi üle rahvale „demokraatide“ „mõistlik“ majanduspoliitika ja viinajoomine. Aga hoolimata kogu agitatsioonist ja valitsusaparaadist, hoolimata terrorist valimiste ajal, sotsialistide poolehoid kasvab järjekindlalt, aastast-aastasse, valimis-

test-valimisteni. Ameerika tööline, kes kapitalismi õitsengu ajal maailmasõja tagajärjel erakorraliste olude tõttu elas Euroopa klassivendadest paremini, ei tundnud suurt tarvet klassivõitluse ja sotsialismi järgi, nüüd kriisi ajal tema häda on seda suurem ja küllalt kiiresti jõuab ka Ameerika proletariaat järele Euroopa organiseeritud tööliklassile.

Verised kokkupõrked Genfis,

Šveitsis, Euroopa vanima demokraatiaga maal, äratasid suurt tähelepanu. Kuna Saksamaal poliitilised kokkupõrked ja roimad on saand pea igapäevaseks, olid otse üllatuseks need rahukonverentside linnas. Päälegi kodanlikud allikad ja ajalehed lasksid paista, et siin on tegemist sotsialistide süüga, kes provotseerivat „Moskva käsikute“ õhutusel. Tegelikult aga Genfi sotsialistlikult organiseeritud töölikond oli korraldand 7. novembril massilise meeleavalduse vastukaaluks fašistide provokatsioonilisele miitingule, milles nõuti sotsialistlike parlamendiliikmete mandaatide tühistamist. „Demokraatliku“ riigivõimu käsutatud sõjavägi aga tulistas kokkutulnud rahulikke töölisi, mille tagajärg oli üle kümne surnu ja mitukümmend haavatut. See sünnitas kogu šveitsi töölikonnas, kes selliste provokatsioonidega polnud harjund, suure pahameele tormi, Genfis korraldati 24-tunnine üldstreik protestiks, ja ohvrite matus kujunes määratuks tööliklassi meeleavalduseks fašismi vastu. Meeleoln oli seevõrra ärev, et võimud ei julgenud osale sõjaväele anda kätte relvi, kartes, et need liituvad tööliklassi meeleavaldusega.

Genfi sündmused põlise demokraatiaga maal on jällegi uueks tõenduseks, et *lõplikud võitlused* sotsialismi ja kapitalismi vahel, kes ei suuda lahendada ega pehmedadagi majanduslikku ummikut, on lähedal, kuna „erapooletu“ riigivõim avalikult täie rindegaga pöördub tööliklassi vastu.

Võidetud streik „Rauaniidi“ vabrikus

tõendab, et töölikond, üksmeelselt

Proletariaadi ühisfront

Minu kindla veende järgi tõeliselt on olemas ainult üks tee proletariaadi ühisfrondiks rahvusvahelises ulatuses, ja need on otsesed läbirääkimised Sotsialistliku Töölis-Internatsionaali ja Kominterni vahel. Ainult Internatsionaali ja Internatsionaali, ainult Zürichis ja Moskva vahel võib olla asutatud proletariaadi ühisfront.

Aga meie peame küsima enestelt, kas silmapilk on küps, et praegu selliseid läbirääkimisi alata väljavaadete tulemustele.

Kes on lugend läbirääkimisi ja otsusi, mis alles väheses aja eest tehti Kommunistlikus Internatsionaalis; kes teab, et veel parlamendivalimiste ajal Saksamaal proletariaadi elulises võitluses, mis on ähvardatud ühelt poolt paruneilt, teiselt poolt Hitlerilt, Kommunistlik Internatsionaal andis parooli: päälöök peab antama sotsiaaldemokraatiale; kes on lugend 54 või 55 teesi, mis Vene kommunistid andsid välja 7. novembril, Nõukogude Vabariigi 15. aastapäeval, kus alles 54 teesis kõneldakse nõukogudest, aga esimeses teesis juba sotsiaaldemokraatia äraandlikkusest, mis peab hävitatama, see ei või end petta selles, et maailma proletariaadi kahjuks ja suureks puuduseks silmapilk ei ole veel küps. Olen veendund,

see hetk saabub,

kuna ajaloolised paratamatused sunnivad selle pääle. Võin kujutleda mitmel viisil, millal see tuleb. Saksa-

maal, ainsal maal, kus pääle Venemaa on tõeliselt suur kommunistlik partei, seni kokkulepe oli võimatu, *kuni kahest proletaarsest parteist üks oli valitsuses ja teine opositsioonis valitsusele.* See aga on nüüd mööda. Seltsimehed, Saksa reaktsiooni režiimis, mis nüüd on aland, mõlemad töölisparteid on opositsioonis valitsusele, ja kui nad teineteist veel vihkavad, nad peavad võitlema teineteise kõrval sama asja eest. Nii ajalugu ise valmistab tõeliselt ette maailmaajalooliste eksituste korrektoori. Tean, et on olemas teisigi võimalusi. Nõukogude Liidu välispoliitiline seisund viimastel kuudel on paranend rõõmustavalt, ja sõjahädaoht, mis oli olemas paari kuu eest, on kadund. Aga meie ei tee endale sellest pettelpilte, seltsimehed, et kogu kapitalistlik maailm näeb selles Nõukogude

asudes võitluse, isegi praeguses majanduslikus surutises suudab edukalt võidelda töö seismajätmise abil. Kui vabrikuvallitsus tahtis teostada palgaalandamist, ei olnud tööliiskond sellega nõus, ja kuna vabrikuvallitsus jäi kindlaks oma kavale, katkestas 400 töölist üksmeelselt koos meistritega 2. novembril töö, streigimurdjaid ei leidund ühtegi. Streikijad asusid kohe tihedasse kontakti Töölisühingute Keskliidu juures asuva palgateenijate aktsioontoimkonnaga, kes omalt poolt asus toetama streiki, kuulutades „Rauaniidi“ saadustele boikoti ja hakates korjama raha streikijate toetamiseks. Töölise üks-

meel ja kogu organiseeritud tööliiskonna ja ametnikkonna kaasalöömine sundis vabrikujuhatust järele andma ja juba 7. novembril algasid streigi võitnud tööliised uuesti tööd.

Streigi abil mitte ainult tööliised ei löönud tagasi oma palga- ja elutingimuste otsese halvendamise, vaid *võidetud* streigil oli veel teine tähtsus — tööliiskond õppis hindama *ametühingulist organisatsiooni*, kui tähtsat võitlusvahendit ainsa streigi abil palju enam kui kümnete selgituskõnede abil aastate kestel. Tekstiiltöölise ametiühing võib seda oma kogemustest küllalt kinnitada.

Ei iial sõda!

Karl Liebknechti kiri Inglise Iseseisva Töölispartei ajalehele „Labour Leader“ maailmasõja ajal.

Lugupeetud seltsimehed!

Rõõmustan, et ajal, kui Saksamaa ja Inglismaa valitsevad klassid kõigi abinõudega õhutavad verejäänulist viha kummagi rahva vahel, võin kirjutada Saksa sotsialistina Inglise sotsialistidele vennalikke sõnu. Mulle teeb valu, et pean kirjutama neid sõnu ajal, kui Sotsialistlik Internatsionaal, meie hülgav kindlus omal ajal — lamab purustatuna maas üheskoos tuhande lootusega, kuna sõdapidavate maade paljud „sotsialistid“ — Saksamaa mitte välja arvatud — just nüüd, kui kapitalistliku ühiskonnakorra üldkahjulikkus on ilmselgem kui kunagi, kõige rõõvellikumaks sõjas, mis kunagi on olnud, on lasknud enda rakendada imperialismi sõjavankri ette. Aga olen õnnelik ja uhke saata oma tervitusi teile, just ILP-le (Iseseisvale Töölispartele), mis meie Vene ja Serbia vendadega koos on päästnud sotsialismi au rahvastetapmise pöörises.

Segadus valitseb sotsialistliku ar-

lõidus ainult võrkeha ja kasutab esimest silmapilku pääletungiks Nõukogude Liidule.

Olen veendund, et ajalooline hetk proletariaadi ühisfrondi loomiseks rahvusvahelises ulatuses tuleb siis, kui Nõukogude valitsus ei keeldu kogu

meie ridades, ja mõnigi kaebab sel puhul sotsialistlike põhimõtete pääle. Aga meie põhimõtted pole halvad vaid meie esindajad. Ei pea muutama meie õpetust vaid tegema seda elavaks, kujundama teoks.

Petlikud hübud on isamaakaitse ja rahvastevabastuse fraasid, millega imperialism ilustab oma tapariistu. Igal sotsialistlikul parteil on vaenlane, rahvusvahelise proletariaadi vaenlane, omal maal; sääl ta peab võitlema selle vastu. Iga rahva vabastus olgu ta enese asi.

Ainult pimestus võib nõuda tapatalgu jätkamist „vaenlaste“ hävitamiseni. Kõigi rahvaste hüvangu on lahutamatu; proletariaadi klassivõitlust võib pidada ainult rahvusvaheliselt. Seitsmekordselt targad, kelle oportunistlik hing on kandunud vabatahtlikult diplomaatlikus tuulekeerises, vabastatud šovinismi joas minema, ütlevad, et töölislükumise tulevik enam ei saavat olema rahvusvaheline. Maailmasõda aga, mis purustas senmise Internatsionaali, on vägev jultus uue Internatsionaali hääks, tõepoolest teisevaimulise Internatsionaali hääks, teise otsustamisjõuga Internatsionaali hääks kui oli too, mille isandaks said mängides kapitalistlikud jõud 4. augustil 1914. aastal.

Ainult kõigi maade töötavate masside koostöös, juba praegu sõjas on inimkonna aimus parandus. Kunagi need massid ei ole tahtnud sõda, kunagi nad ei taha seda. Peavüdnad, sõja põlastus südames, veristama ükssteist? Ükski rahvas ei või hakata kõnelema rahust — olgu, kõnelgu nad siis kõik korraga; ja kes esimesena sellest kõneleb, näitab tugevust ja mitte nõrkust, lõikab kätt ja tänu. Iga sotsialist omal maal peab toimima ka praegu klassivõitlejana ja rahvusvahelise venduse kuulitajana, lootuses, et iga sõna, mis ta ütleb sotsialismi hääks, rahu

maailma proletariaadi liidust, ja kui sel hetkel maailmapoletariaat täidab oma kohuse ühegi erandita, täidab tõeliselt.

Otto Bauer
Austria Sotsiaaldemokraatliku
Partei kongressil 1932.

Noorsotsialistide töömait

Noor generatsioon kannatab.

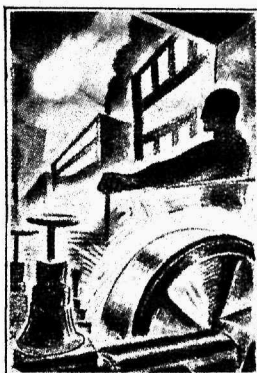
Austria Sotsiaaldemokraatliku Partei kongressil Austria Sotsialistliku Töölisnoorsooliidu esimees Felix Kainitz kõneles järgmist

NOORTE TÖÖPUUDUSEST

Kapitalistlik kriis lasub eriti hirmsasti töötava rahva noorel generatsioonil. Austrias on ettevaatliku arvestuse juures — sest statistikat ei ole olemaski massilise tööpuuduse pärast, ja päälegi paljud noored üldse ei ole jõudnud töötute toetuse eani — 50.000 töötut alla 21 aasta. Nende noorte saatus on enam

kui kohutav, vististi veelgi kohutavam, kui selle generatsiooni oma, kes aeti kaevikuusse. See on leidnud omale luuletaja, pääle muu Remarque'i raamatus „Läänerindel muutuseta“, küllap kirjutatakse ka teine raamat, palju kohutavam: „Töübörsil muutuseta“.

Ja mis need inimesed näevad enesest, on tulevik, hall hallis, lootusetu. Tööõpilased teavad esimesel päeval, kui nad astuvad käitisesse, et pärast kolmeaastast õppimist ja kolmekuulist sundtöötamist nad lendavad välja. Ja seejuures neis noortes inimestes, kellelt on võetud võimalus arendada

hääks, iga teo ta teeb, süütab samu sönu ja tegusid teistel maadel, kuni rahutahte leek tõuseb heledana üle Euroopa.

Eeskujuna, mille meie Vene ja Serbia sõbrad on andnud maailmale, leiab jälgimist, kus sotsialistid senni veel on vangis valitsevate klasside sulus. Ja olen teadlik, et Inglise tööliste hulgad varssi tulevad ILP vapra hulga juurde. Juba täna ka Saksa tööliskonna meeleolu on palju enam kui üldtuntult kalduv sellisele poolele. Ikka tormikamalt ta paneb maksma selle tahte, ikka tormikamalt, mida enam ta rahuhüüde kaja kostub vastu teistel maadel. Kõigi sõdapidavate maade proletariaadil vabaneb otsus rahvusvaheliseks koostööks rahu hääks, võidelda sotsialism

kätte, rahu ilma maadevallutusteta, ilma alandusteta, rahu, mis on ehitatud mitte vihale vaid vendlusele, mitte vägivaldale vaid vabadusele, mis on teadlikult kestev.

Nü Internatsionaal, võideldes ja lunastades varasemaid vigu, võib jälle tõusta üles maailmasõja ajal. Ta peab tõusma jälle üles, aga uuea, suurendatud revolutsioonilise jõu, selguse, valmisolekuga, võitma absolutismi, saladiplomaatia ja kapitalistlike salanõude hädaohtusid rahu vastu.

**Kõigi maade proletariaadid, ühinege!
Sõda sõjale!**

Berliin, detsember 1914.

Sotsialistlike tervitustega
Karl Liebknecht.

enestes publitservat jõudu, elab määratu tööroom. Nende nälg leiva järgi lämbub **nälga töö järgi**. Kel on olnud võimalus näha „Noorpöelise tööl“*) noori inimesi töötamas, on olnud kaasa kistud sellest ja samal ajal rusutud: **töövihha**, mis on neis inimestes ja mida viiskümmend tuhat inimest peab kandma endas, võimata seda kasutada ühiskonna hüäks. Kõik, mis on olemas neis inimestes, lüüakse maha. Sest milline hingehäda ongi noortele inimestele, kes tulevad koju ja näevad oma vanemate pilke, täis etteheidet, kes peavad jagama nendega oma õhukest leivatükkil! Need noored inimesed tunnevad kõikjal süüdistust, ilma et nad ise võiksid süüdistada, et nad on

*) Austria tööliiskond on asutanud ise töökohti noortele selle nime all.

koormaks vanemaile ja ühiskonnale. Hüljuti üks oli minu juures, kes elab poole tunni kaugusel minust, ja ütles mulle, et peab käima selle tee kolmes järgus, kuna ta nõrkusest enam ei suuda. Leidub noori, kes lamavad keskpäevani voodis, kuna neil ei ole moraalset jõudu ülestõusmiseks.

Seda kapitalism annab noorele generatsioonile!

Nii võib mõista, et parimad neist saavad mässajajaks, et parimad neist kogunevad, et hüüda maailmale:

Oleme kord selles maailmas, keegi meist ei ole tahtnud sellesse maailma, aga nüüd, kui kord oleme siin, nõuame õigust eluks, õigust kultuuriks ja iluks, mis on selles maailmas.

Need on olnud mõtted, mida noortefront ja noorteorganisatsioon on kaalund.

KAGU-EESTI NOORSOTSIALISTIDE KURSUS

peeti 26. ja 27. skp. Tartus rohkete osavõtjate arvuga Tartumaalt, Valgamaalt, Võrumaalt ja Petserist. Kursustel käsitleti mitmesuguseid organisatsioonilisi küsimusi, lektoreiks olid smd N. Andresen, K. Freiberg, A. Marmor ja I. Rebane. Kursuste teisel päeval peeti avalik kõne-

koosolek, kus kõnelesid N. Andresen ja K. Freiberg, kirjanik J. Schütz kandis ette oma luuletisi ja Tartu Noorsotsialistlik Ühing esitas oma kõnekoori.

Kursus rahuldab osavõtjaid ja ergutas neid veel vilkamale tööle. Juba praegu Kagu-Eesti maakondade noorsotsialistid teevad organiseerimistöös tähelepanevaid edusamme.

MEIE AGITATSIOONIKUU

Selleaastane agitatsioonikuu kestis 15. oktoobrist 4 detsembrini, mis aja kestes peeti rida avalikke koosolekuid, kursusi ja kinniseid koosolekuid.

Haapsalus kõnelesid 15. okt. smd A. Pihl, N. Andresen ja E. Tuiman; Kasepää 21. okt. T. Indrikson; Avinurme Adrakul 22. okt. A. Mekkart ja T. Indrikson; Tallinnas 23. okt. A. Jõeäär, Li Karoll, A. Masing ja O. Pärn; Tartus 23. okt. E. Joonas, L. Metslang ja I. Rebane; Elvas 29. okt. M. Adamson ja A. Mekkart; Sangastes 30. okt. I. Rebane ja A. Marmor; Valgas 30. okt. L. Johanson, L. Metslang, I. Rebane; Tsirgulinna 30. okt. L. Johanson, L. Metslang, I. Rebane; Jõgeval 5. nov. M. Adamson ja E. Tehve; Kambjas 5. nov. E. Joonas ja V. Eier; Kamalis 6. nov. J. Mihkelson; Haaslavas 6. nov. A. Marmor ja V. Eier; Elvas 6. nov. M. Mihkelson ja I. Rebane; Viljandis 12. nov. O. Gustavson ja O. Pärn; Vana-Vändras 20. nov. E. Joonas, A. Aben ja J. Kivi; Uue-Vändral 20. nov. E. Joonas, A. Aben, J. Kivi; Hummulis 20. nov. V. Eier; Rāpinas 20. nov. I. Rebane; Tartus 27. nov. N. Andresen, K. Freiberg ja V. Eier; Türi 3. dets. N. Andresen, G. Sämber, A. Pertman, Brachfeldt ja P. Tarius; Antslas 4. dets. O. Gustavson ja A. Marmor; Karksi-Nuias 4. dets. J. Veeberman, E. Tuiman ja A. Tänav.

Šveitsi Sotsialistlik Noorpõlv ja sõda.

Šveitsi Sotsialistlik Noorpõlv, rutu arenev ja poliitiliselt vilgas organisatsioon, pidas 29. ja 30. oktoobril oma kongressi, kus olid käsitusel peamiselt kaks küsimust: *militarism* ja sõda ning suhtumine Nõukogude Liitu. Esimeses küsimuses võeti vastu järgnevad programmilised nõuded:

1. Võitlus vabatahtliku või sundusliku sõjalise eelõppuse asutiste vastu.
2. Kõigi sõdurite ja noorsõdurite kurnitarvitamise paljastamine ajakirjanduses ja koosolekudel.
3. Töölisnoorte süstemaatiline selgitustöö Šveitsi sõjaväe tõelisele sihile kui Šveitsi kodanluse klassilavide kaitsevahendist.
4. Akuutsete sõjahädaohtude näitamine.
5. Nõukogude Liidu kaitsemõtte propageerimine. Võitlus sõdahäsitavate valeteadete vastu Nõukogude Liidust kapitalistlikus ajakirjanduses.
6. Seisukohavõtt kodanlik-patsifistlike ideoloogiate vastu, mis esindavad mõtet, et on võimalik võidelda sõja vastu, jättes puutumata selle põhjuse — kapitalismi.
7. Tööliisklassi rahvusvahelise ühtluse mõtte tugevaim propageerimine.

„INTERNATIONALE SOZIALISTISCHE JUGENDKORRESPONDENZ“

Eeoleva nime all ilmub Sotsialistliku Noorsoo-Internatsionaali kuubülletään, millest on kolm väljaannet: saksa, prantsuse ja inglise. Bülletään toob alalist informatsiooni sotsialistlikust noorpõlveliikumisest kõigila maadelt, samuti ka teateid sotsialistlikust lasteliikumisest ja Sotsialistlikust Kasvatus-Internatsionaalist. Selle järgi on võimalik saada otseseid pilte rahvusvahelisest noorteliikumisest. Bülletääni hind on tuleval aastal 3 Saksa marka. Tellimised ühes rahaga palutakse saata aadressil: Sekretariat der Sozialistischen Jugend-Internationale, Berlin S W 61, Belle-Alliance-Platz 8. Ühtlasi tuleb märkida, mis keelset väljaannet soovitakse.

„RÜNNAK“, Eesti Noorsotsialistliku Liidu häälekandja. Toimetus: Nigol Andresen, Erik Tuiman, Johanna Veeberman. Vastutav toimetaja ja väljaandja Mihkel Mihkelson. Ilmub Tallinnas kord kuus päle juuni ja juuli. Tellimishind: aastas 1 kroon 50 senti, 6 kuud 80 senti. Toimetus ja talitus: Tallinn, V. Pärnu 31. — Postkast 367.

Kirjastus o.-ü. „Täht“ trükikoda Tallinnas.